

Geçmişten Günümüze Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algılar: Metaforik Bir Analiz

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının “öğretmenlik” kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya koymak; geçmişte ilişki kurdukları öğretmenlerde gözlemledikleri olumlu ve olumsuz özellikleri belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenine göre yapılandırılan çalışmada veriler, açık uçlu sorular aracılığıyla 105 öğretmen adayından toplanmıştır. Katılımcıların ürettiği metaforlar, içerik analizine tabi tutulmuş ve “somut kişi”, “somut nesne” ve “soyut nesne” olmak üzere üç ana tema altında sınıflandırılmıştır. Bulgular, öğretmen adaylarının öğretmenliği, rehberlik eden, besleyen, yön gösteren ve ilham veren bir figür olarak algıladıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca öğretmen adaylarının geçmiş deneyimlerinden yola çıkarak sevdikleri öğretmenlerde en çok bireysel ilgi, iletişim becerisi ve enerjik tutumları öne çıkardıkları; sevmedikleri öğretmenlerde ise adaletsizlik, agresiflik ve ilgisizlik gibi olumsuz özellikleri vurguladıkları belirlenmiştir. Katılımcıların çoğunluğunu kadınların oluşturması nedeniyle duygusal özellikler öne çıkmıştır. Bu durum, öğretmenlik mesleğine ilişkin algıların toplumsal cinsiyet bağlamında farklılaşabileceğini düşündürmektedir. Araştırma sonuçları, öğretmen yetiştirme sürecinde empatik, adaletli ve destekleyici öğretmen niteliklerinin kazandırılması gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik, metafor, öğretmen adayları, öğretmen algısı, nitel araştırma.

Perceptions of the Teaching Profession from Past to Present: A Metaphorical Analysis

Abstract

This study, aims to reveal pre-service teachers' metaphorical perceptions regarding the concept of “teaching” and to identify the positive and negative characteristics they observed in teachers with whom they had interacted. The study was designed using a qualitative research model, and data were collected from 105 pre-service teachers through open-ended questions. The metaphors produced by the participants were analyzed through content analysis and categorized under three main themes: “concrete person,” “concrete object,” and “abstract object.” The findings reveal that pre-service teachers perceive teaching as a guiding, nurturing, directing, and inspiring figure. Furthermore, drawing from their past experiences, participants emphasized individual attention, communication skills, and energetic attitudes as prominent features of their favorite teachers, while injustice, aggressiveness, and indifference were highlighted as negative traits of less favored teachers. Due to the predominance of female participants, emotional attributes stood out, suggesting that perceptions of the teaching profession may vary within a gendered context. The results indicate the necessity of fostering empathetic, fair, and supportive teacher qualities in teacher education programs.

Keywords: Teaching, metaphor, pre-service teachers, teacher perception, qualitative research.

1. İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4069-5970>

Giriş

"Öğretmenlik", en basit tanımıyla bireylere bilgi, beceri, değer ve tutum kazandırmayı amaçlayan bir rehberlik ve yönlendirme sürecidir (Şen ve Erişen, 2002). Geçmişten günümüze öğretmenlik algısı, toplumların tarihsel gelişimi, kültürel değerleri ve eğitim anlayışındaki dönüşümler doğrultusunda sürekli evrim geçirmiştir. Geleneksel toplum yapılarında öğretmen, bilginin taşıyıcısı ve ahlaki rehber olarak görülmüş; genellikle bilge kişi, din adamı ya da usta gibi figürlerle özdeşleştirilmiştir (Yaraş ve Turan, 2021; Yüceldi ve Taş, 2024). Bu bağlamda öğretmen, yalnızca bilgi aktaran değil; aynı zamanda değerleri ve yaşam biçimini şekillendiren otoriter bir figür olarak konumlanmıştır. Öğrenciyle kurulan ilişki ise çoğunlukla usta-çırak düzeninde ilerlemiştir (Uysal, 2020).

Tarihin en eski dönemlerinden beri öğretmenlik, bireylerin eğitimi ve toplumların şekillenmesinde temel bir rol üstlenmiştir (Novoa, 2000). Osmanlı döneminde medrese sisteminde görev alan "muallim" ve "müderres" gibi öğretmenler, yalnızca dini bilgiler aktaran kişiler değil, aynı zamanda bireyin toplumsal uyumunu sağlayan ve ahlaki gelişimini yönlendiren önderlerdi. Bu dönemde öğretmenin toplumsal saygınlığı oldukça yüksek olup, toplumdaki dinî ve kültürel otoritenin bir parçası olarak kabul edilmekteydi (Nazıroğlu, 2015).

Tanzimat ve özellikle Cumhuriyet dönemleriyle birlikte öğretmenlik mesleği yeni bir tanımlama sürecine girmiştir. Cumhuriyet ideolojisinin temel hedeflerinden biri olan çağdaş ve laik bireyler yetiştirme amacı doğrultusunda öğretmenler, yeni kuşakları şekillendirme göreviyle "toplumun mimarları" olarak görülmeye başlanmıştır. Bu dönemde öğretmenlik, ulusun kalkınmasında kilit rol oynayan, özverili ve idealist bir meslek olarak tanımlanmıştır. Özellikle Atatürk'ün öğretmene yüklediği misyon, bu algının yerleşmesinde etkili olmuştur (Taşer, 2010).

Neoliberal politikaların etkisiyle 1980'li yıllardan itibaren eğitim sisteminde yaşanan değişimler, öğretmenliğin algılanışını da etkilemiştir. Öğretmen, artık yalnızca bilgi aktaran bir figür değil, performans ölçütlerine tabi tutulan bir eğitim çalışanı hâline gelmiştir. Öğrenci merkezli yaklaşımların öne çıkmasıyla birlikte öğretmenin rolü, "bilgi veren" olmaktan "rehberlik eden" olmaya doğru kaymıştır. Bu süreçte öğretmenlik, işlevsel anlamda çeşitlenmiş; ancak mesleğin toplumsal itibarı konusunda tartışmalar gündeme gelmiştir (Abazoğlu vd., 2016).

Günümüzde ise öğretmenlik, teknolojik gelişmelerin ve dijital dönüşümün etkisiyle yeniden tanımlanmaktadır. Bilgiye anlık ve sınırsız erişimin mümkün olduğu dijital çağda öğretmen; bilgiyi aktaran değil, bilgiyi işleyen, yönlendiren, ilişkilendiren ve anlamlandıran bir rehber konumundadır. Buna karşın öğretmenin insani yönü, öğrencilerle kurduğu etkileşim, duygusal destek ve ilham verici rolü, mesleğin hâlâ vazgeçilmez yönlerini oluşturmaktadır. Öğretmenlik, günümüzde hem gelenekten beslenen değerleri hem de çağın gerektirdiği becerileri taşıması gereken çok yönlü bir meslek kimliği olarak varlığını sürdürmektedir (Çetinkaya vd., 2025).

Literatür incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretmenlik kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya koyan pek çok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Koç (2014) tarafından yürütülen araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına dair ürettikleri metaforlar tematik olarak incelenmiş; öğretmenliğin yön gösterici ve dönüştürücü bir rol taşıdığı bulgulanmıştır. Ocak ve Gündüz (2006) ise öğretmenlik mesleğine giriş dersi öncesinde ve sonrasında öğretmen adaylarının algılarında meydana gelen değişimi metaforlar aracılığıyla ortaya koyarak, mesleki algının öğretim süreciyle şekillendiğini göstermiştir. Budak ve Kula (2017), sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin geliştirdikleri metaforları analiz etmiş ve bu metaforların genellikle rehberlik, fedakârlık ve emek temaları etrafında şekillendiğini ifade etmiştir. Kosova örneği üzerinden yürütülen çalışmada Gür (2012), öğretmen adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleğine dair metaforik algılarında kültürel etkilerin önemli bir yer tuttuğunu vurgulamıştır. Görsel sanatlar öğretmeni adaylarıyla yapılan araştırmasında Kalyoncu (2012), öğretmenlik kavramının sanatsal ve yaratıcı yönleriyle betimlendiğini ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Turan ve ark. (2016), öğretmen adaylarının eğitim ve öğretmenlik gibi temel kavramlara ilişkin metaforik algılarını analiz etmiş ve öğretmenlik kavramının büyük oranda ilham verici, şekillendirici ve toplumsal sorumluluk taşıyan bir rol modeliyle özdeşleştirildiğini belirtmiştir.

Bu çalışmalar öğretmenlik mesleğinin öğretmen adayları gözünde çoğunlukla olumlu, idealize edilmiş metaforlarla tanımlandığını göstermektedir. Ancak mevcut literatürde genellikle yalnızca metafor üretimine odaklanıldığı, öğretmenlik kavramının olumlu ve olumsuz yönlerinin birlikte ele alındığı bütüncül çalışmalara daha az yer verildiği göze

çarpılmaktadır. Bu araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik kavramına ilişkin metaforik algıları incelenerek aynı zamanda bu algılar, öğretmenlik mesleğine dair olumlu ve olumsuz öğretmen nitelikleriyle ilişkilendirilip daha derinlemesine değerlendirmeler yapılmıştır. Bu doğrultuda, araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Öğretmen adaylarının "öğretmenlik" kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar nelerdir? Bu metaforlar hangi temalar altında toplanabilir?
- Öğretmen adaylarının ilköğretim, ortaokul veya lise öğretmenlerinde gözlemledikleri olumlu ve olumsuz özellikler nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim, bireylerin deneyimledikleri olgulara ilişkin algılarını, anlam yapılarını ve yorumlarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada, öğretmenlik kavramının bireylerin zihninde nasıl temsil edildiği ve bu temsillerin hangi deneyimlere dayandığı derinlemesine analiz edilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın katılımcılarını, İstanbul'da bir Vakıf Üniversitesinde 2024/2025 bahar döneminde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışmaya; İlköğretim Matematik Öğretmenliği 2. sınıftan 38, RPD 1. sınıftan 36, Arapça Öğretmenliği 2. sınıftan 17 ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği 3. sınıftan 14 öğrenci olmak üzere toplam 105 katılımcı dahil olmuştur. Katılımcıların çoğu kadındır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Katılımcılar, gönüllü olarak çalışmaya dâhil edilmiş olup, verilerin toplanması sürecinde katılımcıların gizliliği ve etik kurallar gözetilmiştir. Analiz sürecinde, katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde kodlanmış; anonim kimliklerle değerlendirilmiş ve kişisel bilgilerin korunmasına özen gösterilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Bu araştırmada, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin metaforik algılarını ve geçmişteki öğretmenleriyle yaşadıkları deneyimlere dayalı değerlendirmelerini ortaya çıkarmak amacıyla yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular içeren bir

veri toplama formu kullanılmıştır. Katılımcılara yöneltilen ve tamamlamaları istenen üç temel ifade şu şöyledir:

"Öğretmenlik gibidir, çünkü"

"En sevdiğim öğretmenim idi, çünkü"

"En sevmediğim öğretmenim idi, çünkü"

Veri toplama süreci, gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülmüş ve katılımcılar, açık uçlu sorulara yazılı olarak yanıt vermişlerdir. Formlar, anonim olarak uygulanmış olup, katılımcıların kişisel bilgileri korunarak analiz sürecine dâhil edilmiştir. Katılımcılardan sevdikleri ve sevmedikleri öğretmenleri ile ilgili bilgi istenirken onlara sadece isim veya branş yazmaları gerektiği belirtilmiş, ilgili öğretmenlerin soyadı bilgilerine ham verilerde yer verilmemiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliliğini sağlamak amacıyla katılımcı doğrulaması ve içerik geçerliği süreçleri uygulanmıştır. Katılımcı doğrulaması kapsamında, metaforların ve yorumların anlam kaybı olmadan analiz edildiğinden emin olmak için belirli katılımcılarla bireysel geri bildirim görüşmeleri gerçekleştirilmiş ve yanıtlarının araştırmacılar tarafından nasıl yorumlandığı kendilerine sunulmuştur. İçerik geçerliği açısından, çalışmada kullanılan açık uçlu sorular, eğitim bilimleri alanından bir uzman ile paylaşılmış ve uzman görüşü doğrultusunda soruların öğretmenlik mesleğine dair kavramsal çerçeveye uygunluğu onaylanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Katılımcıların "öğretmenlik" kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar, benzer özelliklere sahip olmalarına göre gruplandırılmış ve bu gruplar, tematik kategoriler altında sınıflandırılmıştır. Her metafor ifadesi, katılımcının açıklama cümlesiyle birlikte değerlendirilmiş; yalnızca gerekçelendirilmiş ve anlam bütünlüğü taşıyan yanıtlar analize dâhil edilmiştir. Bu doğrultuda, metaforların arkasındaki düşünce yapısının ortaya çıkarılması ve öğretmenlik mesleğine dair zihinsel temsillerin daha sağlıklı analiz edilmesi hedeflenmiştir.

İkinci araştırma sorusundan elde edilen veriler ise, öğretmen adaylarının geçmişte ilişki kurdukları

öğretmenlerde gözlemledikleri olumlu ve olumsuz özelliklere ilişkin görüşlerini içermektedir. Bu ifadeler, içerik analizine tabi tutularak temalar hâlinde sınıflandırılmış ve tekrar eden niteliklere göre kategorilere ayrılmıştır. Her bir tema altında, katılımcıların ifadeleri doğrudan alıntılanarak bulguların bütünlüğü korunmuştur.

Veri analizi sürecinde araştırmacı, açık kodlama tekniğini kullanarak verilerden doğrudan kavram ve temalar üretmiş; önceden belirlenmiş bir şablon kullanılmamıştır. Elde edilen bulgular, hem frekanslar ile desteklenmiş hem de nitel örneklemelerle derinleştirilmiştir.

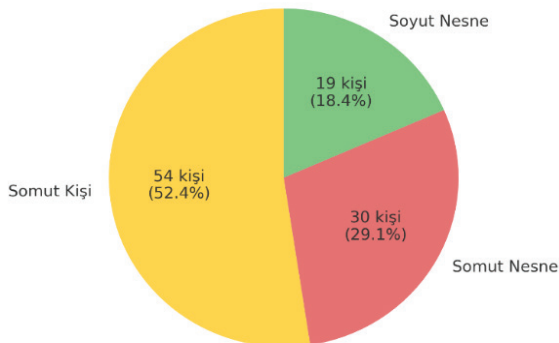
Bulgular

Bu bölümde, öğretmen adaylarının "öğretmenlik" kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar ile geçmişte ilişki kurdukları öğretmenlerde gözlemledikleri olumlu ve olumsuz özelliklere dair bulgular sunulmuştur. Elde edilen veriler, temalar hâlinde analiz edilmiş ve içerik analizine dayalı tablolarla desteklenmiştir.

Öğretmenlik Kavramına İlişkin Metaforlar

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarının öğretmenlik kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar üç ana temada toplanmıştır: Somut kişi, somut nesne ve soyut nesne. Toplam 103 geçerli metafor üzerinden yapılan analizde, en fazla metaforun "somut kişi" teması altında yer aldığı (f=54), bunu sırasıyla "somut nesne" teması (f=30) ve "soyut nesne" teması (f=19) ile takip ettiği belirlenmiştir. Şekil 1, bu üç temanın frekans ve oranlarına dayalı dağılımını göstermektedir.

Öğretmenlik Kavramına İlişkin Temaların Dağılımı

Şekil 1.

Öğretmenlik kavramına ilişkin temaların dağılımı

Somut Kişi Teması

Bu temada öğretmenlik kavramı, bireysel rollerle ilişkilendirilmiştir. En sık kullanılan metaforlar, "ebeveyn", "rehber" ve "bahçıvan" olmuştur. Bu tema altında toplam 54 metafor yer almaktadır. Temaya ait detaylar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.

Öğretmenliğin benzetildiği "somut kişi" temasında yer alan bulgular

Kategori	Metafor	f	%
Ebeveyn	Ebeveyn	15	27.78
	Anne	5	9.26
	Baba	2	3.70
Lider	Rehber	12	22.22
	Lider	2	3.70
	Mürşit	1	1.85
	Şef	1	1.85
Emekçi	Kurtarıcı	1	1.85
	Kaptan	1	1.85
	Bahçıvan	4	7.41
	Madenci	1	1.85
	Çiftçi	1	1.85
Sanatkâr	Heykeltıraş	2	3.70
	Sanatçı	1	1.85
	Çini Ustası	1	1.85
Diğer	Öğrenci	2	3.70
	Define Avcısı	1	1.85
	Heyecanlı Çocuk	1	1.85
Toplam		54	

Tablo 1'de yer alan verilere göre, öğretmen adayları tarafından en sık kullanılan metafor kategorisi "ebeveyn" olmuştur; bu kategori toplam 22 metafor ile tüm metaforların %40,74'ünü oluşturmuştur. Bu

kategoriyi 18 metafor (%33.33) ile "lider" teması takip etmiştir. "Emekçi" teması altında altı metafor (%11.11), "sanatkâr" ve "diğer" temaları altında ise ayrı ayrı dörder metafor (%7.41) yer almıştır. En yüksek frekansa sahip tekil metafor "ebeveyn" (f=15; %27.78) olurken, onu "rehber" (f=12; %22.22) takip etmiştir.

Katılımcılardan bazılarının görüşleri, ilgili kategori ile aşağıdaki gibidir:

Lider: "Öğretmenlik rehber olmak gibidir. Çünkü öğrencilere fikir verip yol gösterip onlara rehber olurlar." (Ö104)

Ebeveyn: "Öğretmenlik analık gibidir. Çünkü fedakârlık ister." (Ö15)

Emekçi: "Öğretmenlik, bir saksıda çiçek yetiştiren bahçıvan gibidir. Çünkü her çiçeğin kendine ait bir

toprağa, bakıma ihtiyacı olduğu gibi her çocuğun da kendine has ihtiyaçları vardır. Anlaşılacak gibi." (Ö58)

Sanatkâr: "Öğretmenlik sanatçı olmak gibidir. Çünkü öğrencilere ilham olur." (Ö59)

Diğer (Öğrenci): "Öğretmenlik öğrenci olmak gibidir. Çünkü sürekli öğrenmeyi ve deneyimlemeyi gerektirir." (Ö7)

Diğer (Define Avcısı): "Öğretmenlik define arayıcıları gibidir. Çünkü keşfetmeleri ve bulmaları gereken hazineleri vardır." (Ö82)

Diğer (Heyecanlı Çocuk): "Öğretmenlik, her gün yeni şeyler öğrenmeye açık halde güne başlayan heyecanlı bir çocuk olmaktır. Çünkü hayatta en sıradan gözükene şeyden bile yüksek farkındalığımızla çok şey öğrenebiliriz ve her gün gelişiriz." (Ö11)

Tablo 2.

"Somut nesne" temasından elde edilen bulgular

Kategori	Metafor	F	%
Işık	Işık	7	23.33
	Mum	3	10.00
	Fener	1	3.33
	Kutup Yıldızı	1	3.33
	Sokak Lambası	1	3.33
	Güneş	1	3.33
Toprak	Ağaç	4	13.33
	Meyve	1	3.33
	Çiçek	1	3.33
	Tohum	1	3.33
	Toprak	1	3.33
Su	Su Kaynağı	1	3.33
	Okyanus	1	3.33
	Çeşme	1	3.33
Okul	Kitap	1	3.33
	Kalem	1	3.33
Diğer	Olta	1	3.33
	Ayna	1	3.33
	Çift Taraflı Ok	1	3.33
	Pusula	1	3.33
Toplam		30	

Somut Nesne Teması

Öğrencilerin öğretmenliği benzettikleri "somut nesne" temasından elde edilen bulguların detaylarına Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlik kavramının somut nesnelerle ilişkilendirilerek toplam 30 geçerli metafor ile ifade edildiği görülmektedir. En fazla kullanılan metafor kategorisi, "ışık" olmuş ve bu kategoride toplam 14 metafor (%46.67) yer almıştır. Bu kategoriyi "toprak" teması sekiz metafor (%26.67) ile takip etmiştir. "Su" teması altında üç metafor (%10.00), "okul" ve "diğer" temalarında ise ayrı ayrı ikişer metafor (%6.67) bulunmuştur. Tekil olarak en sık kullanılan metafor "ışık" (f=7; %23.33) olurken, onu "mum" (f=3; %10.00) izlemiştir.

Katılımcılardan bazılarının cevapları ilgili kategori ile aşağıdaki gibidir:

Işık: "Öğretmenlik, gece yanan sokak lambası gibidir. Çünkü öğrencilerin gizli saklı, karanlıkta kalmış yönlerini aydınlatır." (Ö61)

Toprak: "Öğretmenlik meyve gibidir. Çünkü öğretmenliğe ilk başladığınızda daha yeni oluşmuş meyve gibi hamsınızdır. Günler, aylar, yıllar geçtikçe bir meyvenin olgunlaşıp yenilebilir hale gelmesi gibi

öğretmenliğimiz de olgunlaşır ve tam hale gelirsiniz." (Ö28)

Su: "Öğretmenlik, sulanması gereken bir bahçenin su kaynağı gibidir. Çünkü öğrenciler o bahçedeki birer fidan, ağaç ve çiçektir. Öğretmen, bilgisi sayesinde öğrencilere katkı sağlayarak onların yeşermesini sağlar." (Ö85)

Okul: "Öğretmenlik kitap gibidir. Çünkü bilgi aktarır." (Ö68)

Diğer (Olta): "Öğretmenlik olta gibidir. Çünkü balığı hazır vermeyi değil, onu nasıl tutacağını öğretir. Bilgiye ulaşma yollarını öğretir." (Ö10)

Diğer (Ayna): "Öğretmenlik bir ayna gibidir. Çünkü bir öğretmenin, hayatına dokunduğu her öğrencide o öğretmene dair bir iz vardır. Her öğretmen öğrencilerine kendisinden iz bırakır." (Ö81)

Diğer (Çift taraflı ok): "Öğretmenlik çift taraflı bir ok gibidir. Çünkü tek taraflı bir akış yoktur. Hem bilgi hem de duygu yönünden bir öğretmen kendisinde olan duygu ve bilgiyi aktardığı gibi öğrencisinden de bunları alabilmeli, paylaştığı duyguları öğrencilerinde de hissedebilmeli ve sürekli etkileşim halinde olmalıdır." (Ö43)

Tablo 3.

"Soyut nesne" temasından elde edilen bulgular

Kategori	Metafor	F	%
Hayata Dair	Yaşam	2	10.53
	Tutku	1	5.26
	Dostluk	1	5.26
	Arkadaşlık	1	5.26
	Mesuliyet	1	5.26
	Cevap	1	5.26
	Dokunuş	1	5.26
	Bağ	1	5.26
	Talih	1	5.26
Sanat	Sanat	5	26.32
	Tiyatro	1	5.26
Başka Varlık	Melek	1	5.26
	Virüs	1	5.26
Diğer	Güncelleme Formatı	1	5.26
Toplam		19	

Diğer (Pusula): "Öğretmenlik pusula gibidir. Çünkü yol gösterir." (Ö99)

Soyut Nesne Teması

Öğrencilerin öğretmenliği benzettikleri "soyut nesne" temasından elde edilen bulguların detaylarına Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3'e göre öğretmenlik kavramı, soyut nesnelerle ilişkilendirilerek toplam 19 geçerli metafor ile ifade edilmiştir. En yoğun metafor grubu "hayata dair" kavramlardan oluşmakta olup, bu grupta dokuz farklı metafor yer almakta ve toplamda %47.37'lik bir oranı temsil etmektedir. "Sanat" kategorisinde altı metafor (%31.58); "başka varlık" ve "diğer" kategorilerinde ise birer metafor yer almakta olup

Tablo 4.

Sevilen öğretmenin özellikleri

Kategori	Kod	f	%
İletişim ve İnsan İlişkileri	Birey Olduğunu Hissettirme	20	11.56
	Samimi	8	4.62
	Dostane	6	3.47
	Güler Yüzlü	3	1.73
	Sıcakkanlı	2	1.16
Öğretim Yöntemi ve Ders Anlatımı	Dersi İyi İşleme	9	5.20
	Ders Anlatımı Net	7	4.05
	Farklı Teknikler Kullanma	7	4.05
	Eğlenceli	6	3.47
Öğrenciye Yaklaşım	Bireysel İlgi	20	11.56
	Adaletli Davranma	6	3.47
	Öğrenciyi Anlama	4	2.31
	Potansiyel Farkındalığı	3	1.73
Karakter Özellikleri	Enerjik	10	5.78
	Donanımlı	8	4.62
	Anlayışlı	8	4.62
	Hoşgörülü	6	3.47
	Sabırlı	2	1.16
Öğrenci Gelişimine Katkı	Hayata Hazırlama	12	6.94
	Meslek Sevgisi Kazandırma	3	1.73
	Öğrenmeyi Öğretme	1	0.58
Sınıf Ortamı ve Disiplin	Aile Ortamı	9	5.20
	Disiplin Ve Samimiyet Dengesi	5	2.89
	Güven Hissi	4	2.31
	Not Kaygısı Yaşatmama	3	1.73
Toplam		173	

her biri %5,26 oranındadır. En sık kullanılan tekil metafor ise "sanat" (f=5; %26.32) olmuştur.

Katılımcılardan bazılarının cevapları ilgili kategori ile aşağıdaki gibidir:

Hayata dair: "Öğretmenlik yaşam gibidir. Çünkü öğretmen çocukları topluma hazırlar, rehberlik eder ve onları yönlendirir." (Ö103)

Sanat: "Öğretmenlik tiyatro gibidir. Çünkü gün boyu dikkatleri üzerine çekecek türlü oyunlar oynamayı gerektirir." (Ö54)

Başka varlık: "Öğretmenlik virüs gibidir. Çünkü iyiliği de kötülüğü de bulaştırabilir." (Ö74)

Diğer (Güncelleme formatı): "Öğretmenlik kendini fark etmek, tanımak gibidir. Öğrencilerine bilgileri aktarırken aynı zamanda eksiklerini görebilen bir güncelleme formatı gibidir. Bilgiler, ders veriler öğrencinin formatına göre ayarlanmalıdır ki uyum olsun." (Ö20)

Geçmişte Gözlemlenen Öğretmen Özellikleri

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının geçmişte deneyimledikleri sevilen ve sevilmeyen öğretmenlere ilişkin ifadeleri, içerik analizi yoluyla incelenmiş ve frekanslara dayalı olarak sınıflandırılmıştır.

Sevilen Öğretmen Özellikleri

Katılımcıların en sevdikleri öğretmenlerine ilişkin belirttikleri olumlu özellikler, toplam 140 nitel ifade üzerinden değerlendirilmiştir. Bir öğrencinin birden fazla nitel ifade belirttiği durumlar olduğu için toplam nitel ifade sayısı katılımcı sayısını aşmıştır. Tablo 4'te, bu özelliklerin tema, kod, frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları verilmiştir.

Tablo 4'e göre toplam 173 ifade üzerinden yapılan analizde, öğretmen adaylarının sevdiği öğretmenlerde en sık gözlemlendiği özellikler belirlenmiştir. En yüksek orana sahip iki kod, "Birey olduğunu hissettirme" ve "Bireysel ilgi" olup her biri %11,56 oranla en çok vurgulanan öğretmen nitelikleri olmuştur. Bunu sırasıyla "Hayata hazırlama" (%6,94), "Enerjik" (%5,78) ve "Dersi iyi işleme" (%5,20) kodları izlemiştir. Öğretmenlik mesleğine dair daha düşük oranda belirtilen ancak yine de dikkate değer bulunan özellikler arasında "Farklı teknikler kullanma" (%4,05), "Ders anlatımı net" (%4,05), "Donanımlı" (%4,62) ve "Anlayışlı" (%4,62) yer almıştır. En düşük oranlara sahip nitelikler ise "Şık giyimli" (%0,58) ve "Öğrenmeyi öğretme" (%0,58) gibi bireysel gözlemle öne çıkan daha sınırlı ifadelerdir.

Katılımcılardan bazılarının görüşleri ilgili kodlar ile şöyledir:

"En sevdiğim hocam Kamile idi. Çünkü bizimle bireysel ilgilenir ve bizi sevdiğini bize gerçekten hissettirdi. Dersleri de hiç sıkıcı geçmezdi." (Ö10) (Bireysel ilgi, eğlenceli)

"En sevdiğim hocam lisedeki kimya hocamdı. Çünkü her öğrencinin düşüncesine önem verirdi. Çözdüğümüz sorularda cevaba gidiş yollarımızı da incelerdi." (Ö9) (Birey olduğunu hissettirme, not kaygısı yaşatmama)

"En sevdiğim hocam Hami hocamdı. Çünkü hiçbir şey bilmiyorken nasıl öğreneceğimi onunla öğrendim." (Ö8) (Öğrenmeyi öğretme)

"En sevdiğim hocam Murat idi. Çünkü benim ilköğretim hocamdı ve bana öğretmenlik mesleğini sevdirdi." (Ö6) (Meslek sevgisi kazandırma)

"En sevdiğim hocam Müyesser hocamdı. Çünkü dersi eğlenceli hale getiriyordu." (Ö5) (Eğlenceli)

"En sevdiğim öğretmen Mehmet öğretmendi. Çünkü kendisi disipline önem verirdi. Öğrencilerle arası iyiydi ama sınırını korurdu. Ders anlatışı güzeldi. Donanımlıydı. Ders sırasında ara sıra zekâ soruları sorardı, hoşumuza giderdi." (Ö4) (Disiplin ve samimiyet dengesi, dersi iyi işleme, donanımlı, farklı teknikler kullanma)

"En sevdiğim hocam Başak hocamdı. Çünkü potansiyelimden farkındaydı ve içimdeki cevheri çıkarmak için benimle birlikte çabalamıştı. Öğrencilik hayatımın en başarılı dönemleri Başak hocamla olduğum dönemlerdi" (Ö18) (Bireysel ilgi)

"Birgül hocamı çok severim. Çünkü alanında geniş bir bilgi birikimine sahip ve donanımlı bir öğretmenimizdi. Dersini en ilgisiz öğrenciyi dahi etkileyecek bir enerji ve üslup ile anlatır, ders esnasında aktifliğimizi kaybetmemize izin vermezdi. Bunun için de her birimize ayrı bir ilgi ile yaklaşır, afaki bir durum olduğunu düşünürse özel olarak yardımcı olmaya çalışırdı." (Ö39) (Donanımlı, enerjik, bireysel ilgi)

Sevilmeyen Öğretmen Özellikleri

Katılımcıların en sevdikleri öğretmenlerine ilişkin belirttikleri olumsuz özellikler, toplam 173 nitel ifade üzerinden değerlendirilmiştir. Bir öğrencinin birden fazla nitel ifade belirttiği durumlar olduğu için toplam nitel ifade sayısı katılımcı sayısını aşmıştır. Tablo 5'te bu özelliklerin tema, kod, frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları verilmiştir.

Tablo 5'teki veriler incelendiğinde toplam 140 nitel ifade üzerinden yapılan analizde, öğretmen adaylarının geçmişte gözlemledikleri olumsuz öğretmen özellikleri değerlendirilmiştir. En sık belirtilen olumsuz özellik "şiddet" (%24,1) olurken, bunu "adaletsiz/kayırmacı" (%11,33) "agresif" (%10,67) ve "dersi anlatıp geçme" (%7,33) kodları izlemiştir. Görece yüksek oranlara sahip diğer kodlar

arasında "katı kuralcı" (%5,33), "ilgisiz" (%5,33) ve "zayıf alan bilgisi" (%4,67) yer alırken; "küçümseme" (%4,67) ve "yetersiz hissettirme" (%4,00) gibi psikolojik şiddet içeren kodlar da dikkat çekmiştir. En düşük oranlar ise "ön yargılı" (%0,67), "boğazına düşkün" (%0,67), "sabit fikirli" (%0,67) ve "öğrenciyi çıkarı için kullanma" (%0,67) gibi daha az dile getirilen bireysel tutumlara aittir.

Tablo 5.

Sevilmeyen Öğretmen Özellikleri

Kategori	Kod	f	%
Mesleki Sorumluluk	Dersi Anlatıp Geçme	11	7.33
	Zayıf Alan Bilgisi	7	4.67
	Mesleğini Sevmeme	6	4.00
	Ders Dışı Muhabbet	4	2.67
	Fazla Ödev Verme	3	2.00
	Notla Korkutma	3	2.00
	Ezberci	2	1.33
Karakter Özellikleri	Adaletsiz/Kayırmacı	16	10.64
	Agresif	16	10.64
	Katı Kuralcı	8	5.33
	Egoist	6	4.00
	Somurtkan	5	3.33
	Yargılayıcı	3	2.00
	Soğuk	2	1.33
	Empati Yoksunu	2	1.33
	Ön Yargılı	1	0.67
	Boğazına Düşkün	1	0.67
	Sabit Fikirli	1	0.67
Öğrenciye Yaklaşım	İlgisiz	8	5.33
	Anlayışsız	5	3.33
	Zorlayıcı	2	1.33
	Öğretmen-Öğrenci Dengesini Sağlayamama	2	1.33
	Öğrenci İle Zıtlaşma	2	1.33
	Öğrenciyi Çıkarı İçin Kullanma	1	0.67
Şiddet	Psikolojik Şiddet (Küçümseme 7, Yetersiz Hissettirme 6, Aşağılama 5, Rencide Etme 5, Azarlama 3, İğneleme 2)	30	21.43
	Fiziksel Şiddet	4	2.67
Toplam		140	

Katılımcılardan bazılarının görüşleri ilgili kodlar ile şu şekildedir:

"En sevmediğim hoca Büşra hocaydı. Çünkü çok fazla egoist davranır, öğrencileri küçümserdi." (Ö25) (Egoist, küçümseme)

"En sevmediğim hoca Zeynep hocaydı. Çünkü kendince disiplin sağlamak amacıyla önüne çıkan her öğrenciye bağırıp çağırırdı. Hiçbir öğrencinin yaptığı işi takdir etmez ve hor görürdü." (Ö29) (Azarlama, aşağılama)

"İlkokul hocamı sevmezdim. Çünkü küçücük yaştaki insanlar arasında ayrımcılık yapardı. Bizzat benimle ilgilenmedi hiç." (Ö37) (Adaletsiz/Kayırmacı)

"Lisedeki Meryem hocayı sevmezdim. Çünkü kendisi öğretmenden çok özel hayatlarla ilgilenip yön vermeye çalışırdı. Destekleyici değildi ve çok öfkeli biriydi." (Ö59) (Ders dışı muhabbet, öfkeli)

"Lisede Betül hocayı hiç sevmezdim. Çünkü kendi kendine ders anlatır, bize hiç soru yöneltmezdi." (Ö36) (Dersi anlatıp geçme)

"Büşra hocamı hiç sevmezdim. Çünkü sınavları bilerek zor sorardı. Bize ingilizce öğretmek yerine kendisinin zor bir insan olduğunu öğretti dört sene boyunca." (Ö61) (Notla korkutma, zorlayıcı)

"Beyza öğretmenimi sevmezdim. Çünkü bir öğretmenin yapmaması gereken şeyleri yapardı; aşağılama, ayrımcılık, tokat vb. Bir ilkokul çocuğu olarak aşağılamaları halen gözümün önünden gitmez." (Ö34). (aşağılama, adaletsiz/kayırmacı, fiziksel şiddet)

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada öğretmen adaylarının "öğretmenlik" kavramına ilişkin metaforik algıları ile geçmişte gözlemledikleri öğretmen özellikleri incelenmiştir. Katılımcıların ürettiği metaforlar, çoğunlukla rehberlik, şefkat, yön göstericilik ve ilham verme temaları etrafında şekillenmiş; "somut kişi", "somut nesne" ve "soyut nesne" olmak üzere üç ana tema altında toplanmıştır. En çok tercih edilen metaforların ebeveyn, ışık, pusula, sanatçı ve bahçıvan gibi figürlerden oluştuğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının sevdikleri öğretmenlerde bireysel ilgi, öğrenciyle güçlü iletişim kurma, anlayışlı ve enerjik olma gibi özellikleri ön plana çıkarken; sevmedikleri öğretmenlerde ise adaletsizlik, agresif davranışlar, ilgisizlik ve katı tutumlar sıkça vurgulanmıştır. Bu bulgular, öğretmenlik mesleğinin adaylar tarafından sadece akademik bir rol değil,

aynı zamanda duygusal ve yönlendirici bir figür olarak algılandığını göstermektedir. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun kadın olması, metaforların ve olumlu öğretmen özelliklerinin duygusal boyutta yoğunlaşmasına etki etmiş olabilir. Şefkat, bireysel ilgi, empati ve ilham gibi duygusal temaların öne çıkması, öğretmenlik mesleğine yüklenen anlamların cinsiyet temelli farklılıklarla şekillenebileceğini de düşündürmektedir. Bu durum, öğretmenlik algısının sadece pedagojik değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet rolleriyle de ilişkili olduğunu göstermektedir.

Elde edilen veriler, öğretmenlik kavramının öğretmen adaylarının zihninde çok boyutlu bir şekilde temsil edildiğini ortaya koymuştur. Katılımcıların ürettikleri metaforlar; "somut kişi", "somut nesne" ve "soyut nesne" temaları altında sınıflandırılmış; öğretmenliğin rehberlik, yön göstericilik, besleyicilik, ilham vericilik ve dönüşüm yaratma gibi işlevleri ön plana çıkmıştır. Araştırma bulguları, öğretmenlik mesleğinin adaylar tarafından genellikle olumlu anlamlarla yüklendiğini göstermektedir. En çok tercih edilen metaforlar arasında ebeveyn, ışık, bahçıvan, pusula, sanatçı gibi simgeler yer almakta ve bu metaforlar öğretmenlik rolünün sadece bilgi aktarma değil, aynı zamanda karakter şekillendirme ve duygusal destek sunma işlevleriyle ilişkilendirildiğini göstermektedir.

Elde edilen bulgular, literatürdeki bazı çalışmalarla paralellik göstermektedir. Örneğin Ocak ve Gündüz (2006), öğretmenlik algısının mesleki deneyimle birlikte değişebileceğini ifade ederken; Budak ve Kula (2017) öğretmenlik mesleğinin adaylar tarafından genellikle rehberlik, fedakârlık ve emek temalarıyla algılandığını belirtmiştir. Turan ve ark. (2016) benzer şekilde öğretmenliği şekillendirici ve yönlendirici bir model olarak değerlendirmiştir. Çalışmada ortaya çıkan metafor çeşitliliği ve öğretmen niteliği analizi, bu araştırmalardaki bulguları destekler niteliktedir. Ayrıca Gür (2012)'ün çalışmasında öğretmenlik algısının kültürel bağlamla ilişkili olduğu vurgulanmıştır. Kalyoncu (2012) ise sanat odaklı metafor üretiminde öğretmen adaylarının öğretmenliği yaratıcı bir figür olarak konumladığını göstermiştir. Bu çalışmada yer alan sanatçı, heykeltıraş, çini ustası gibi metaforlar da benzer eğilimleri yansıtmaktadır.

Öğretmen adaylarının geçmişte gözlemledikleri olumlu öğretmen özellikleri, iletişim becerileri, bireysel ilgi, donanımlı olma ve öğrenci merkezli yaklaşım etrafında yoğunlaşmıştır. Özellikle "birey

olduğunu hissettirme" ve "bireysel ilgi" kodları en yüksek frekansla ön plana çıkmış; bu durum, öğretmen adaylarının kendilerini değerli hissettikleri eğitim ortamlarının etkisini vurgulamaktadır. Öte yandan, sevilmeyen öğretmen özellikleri arasında en çok belirtilen olumsuz nitelikler adaletsizlik (%11,33), agresif davranışlar (%10,67), dersin yüzeysel işlenmesi (%7,33) ve katı kuralcılık (%5,33) olmuştur. Bu bulgu, öğretmen adaylarının mesleki tutum ve davranışlarda duygusal destek kadar adil ve dengeli bir yaklaşımı da önemseydiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca psikolojik şiddet içeren davranışlar (küçümseme, azarlama, yetersiz hissettirme gibi) da dikkate değer oranda belirtilmiş; öğretmen-öğrenci ilişkisinin kırılma yapısını gözler önüne sermiştir. Bu durum, öğretmen adaylarının gözlemlerinin sadece kişisel deneyimlerle sınırlı kalmadığını; aynı zamanda eğitim ortamlarında öğretmenin sergilediği tutumların öğrenciler üzerinde kalıcı etkiler bıraktığını göstermektedir. Nitekim yapılan çeşitli araştırmalar da bu bulguları destekler niteliktedir. Ateş (2019)'in çalışmasında öğretmen adayları, uygulama sürecinde sıklıkla bağırma, azarlama, fiziksel ceza gibi agresif tutumlara tanık olduklarını belirtmiştir. Benzer şekilde Altinkurt (2011) ise öğretmenlerin ayrımcılık, kayırmacılık ve ilgisizlik gibi etik dışı davranışlarının öğrencilerde olumsuz duygular yarattığını ortaya koymuştur. Bu veriler, öğretmenin yalnızca ders anlatan değil; aynı zamanda öğrenciyle sağlıklı iletişim kuran, adil ve anlayışlı bir rehber olması gerektiğine dair güçlü bir beklentiyi ortaya koymaktadır. Öğrenciyi birey olarak görmek ve ona değer vermek, öğretmenlik mesleğinin en temel insani yönlerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

Bu araştırma, bazı yönlerden sınırlılıklar içermektedir. Öncelikle çalışma, yalnızca bir üniversitede öğrenim gören öğretmen adayları ile yürütüldüğünden elde edilen bulgular, tüm öğretmen adaylarını temsil etmemektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun kadın olması, öğretmenlik mesleğine dair metaforik algıların daha çok duygusal ve empatik yönlerde yoğunlaşmasına neden olmuş olabilir. Ayrıca veriler, sadece açık uçlu sorular yoluyla toplanmış; görüşme, gözlem gibi diğer nitel veri toplama yöntemlerine başvurulmamıştır. Çalışma belirli bir coğrafi bölgede ve sınırlı bir zaman aralığında gerçekleştirildiğinden, bulguların kültürel çeşitlilik ve zaman içindeki değişim açısından genellenebilirliği sınırlıdır.

Bu araştırmanın bulguları doğrultusunda aşağıdaki hususlar önerilmiştir:

- Öğretmen yetiştirme programlarında, rehberlik, şefkat ve duygusal destek gibi öğretmenliğin duygusal yönleri daha fazla güçlendirilmelidir.
- Mesleki kimlik gelişimini desteklemek amacıyla metafor çalışmaları ve yansıtıcı etkinliklere öğretmen eğitimi sürecinde daha çok yer verilmelidir.
- Empati ve öğrenci merkezli iletişim becerileri, öğretmen adaylarına kazandırılması gereken öncelikli yetkinlikler arasında yer almalıdır.
- Yeni öğretim teknikleri, yaşamla bağlantılı öğrenme ve motivasyonel stratejiler konusunda öğretmen adaylarına kapsamlı eğitimler sunulmalıdır.
- Etik davranış, adil tutum, sınıf yönetimi ve demokratik öğretmen kimliği, öğretmen eğitiminde merkezi temalar olarak işlenmelidir.
- Pozitif dil kullanımı, duygusal farkındalık ve destekleyici iletişim teknikleri, öğretmenlik programlarında zorunlu içerik hâline getirilmelidir.
- Toplumsal cinsiyet etkilerini anlamak amacıyla erkek katılımcıların ağırlıkta olduğu örneklemelerle benzer metafor analizleri yapılmalıdır.

Etik Kurul Onay Bilgileri

Bu araştırma, 18 yaş üstü katılımcılardan oluşan, deneysel bir çalışma olmayıp sadece bilgi toplamaya odaklanan nitel bir çalışma olduğundan etik kurul izni alınmamıştır. Katılımcılara çalışma öncesi araştırma içeriği açıkça belirtilmiş ve onay alınmıştır. Ayrıca katılımcılara veri toplama aracı üzerinden onam formu dağıtılmıştır.

Kaynakça

- Abazoğlu, İ., Yıldırım, O. ve Yıldızhan, Y. (2016). Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2016(6), 143-160.
- Altinkurt, Y., ve Yılmaz, K. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlerin mesleki etik dışı davranışlar ile ilgili görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(22), 113-128.
- Ateş, S., Çetinkaya Özdemir, E. & Taneri, A. (2019). İstenmeyen Öğretmen Davranışlarına İlişkin

- Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 37-56.
- Budak, Y. ve Kula, S. S. (2017). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 311-329.
- Çetinkaya, C., Işık, H., Atlı, F., ve Akıcı, B. (2025). Dijital Çağda Öğretmenlik: Sosyal Medya Fenomeni Öğretmenlerin Eğitimdeki Rolü. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 5(3), 20261-20261.
- Gür, H. (2012). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Ve Öğretmenlik Mesleği İle İlgili Metaforları: Kosova Örneği. *Education Sciences*, 7(3), 885-897.
- Kalyoncu, R. (2012). Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının "Öğretmenlik" Kavramına İlişkin Metaforları/Visual Arts Teacher Candidates' Metaphors Related To Concept Of Teaching". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 471-484.
- Koç, E. S. (2014). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Ve Öğretmenlik Mesleği Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1).
- Nazıroğlu, B. (2015). Osmanlı'da Öğretmenlik Anlayışı Üzerine Bir Değerlendirme. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 1-10.
- Novoa, A. (2000). The Teaching Profession in Europe: Historical and Sociological Perspectives. In: Problems and Prospects in European Education.
- Ocak, Gürbüz ve Gündüz, M. (2006). Eğitim Fakültesini Yeni Kazanan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Giriş Dersini Almadan Önce Ve Aldıktan Sonra Öğretmenlik Mesleği Hakkındaki Metaforlarının Karşılaştırılması, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 293-311.
- Şen, H. Ş., ve Erişen, Y. (2002). Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Öğretim Elemanlarının Etkili Öğretmenlik Özellikleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1).
- Taşer, S. (2010). Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Modernleşme Sürecinde Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Eğitim Yönetimi Ve Denetimi.
- Turan, M., Yıldırım, E., & Tıkman, F. (2016). Öğretmen Adaylarının Eğitim Ve Bazı Temel Kavramlara İlişkin Metaforik Algıları. *Education Sciences*, 11(4), 217-242.
- Uysal, A. (2020). Milli Eğitimin Ortaya Çıkışı. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(44), 747-781.
- Yaraş, Z., ve Turan, M. (2021). Sorunlar Ve Çözümler Bağlamında Öğretmenlik Mesleği. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(232), 383-405. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.763393>
- Yıldırım, A., ve Simsek, H. (1999). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11 Baskı: 1999-2018).
- Yüceldi, F. M., ve Taş, İ. D. (2024). Öğretmenlik Mesleğinde Pratik Bilgeliğin Önemi. *Toplum, Eğitim ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 113-121.